

ALLTID KOMPISARNA

De springer. Det är så hon minns hur det var. De springer, de har inga skor på fötterna, och hon älskar att springa – hon springer *snabbt* – och de springer även när solen gått ner och bara månen lyser.

De leker. De är så många som leker tillsammans, flickor och pojkar, huller om buller, och hon kan inte minnas annat än att hon är lycklig.

Hon växer upp. De flyttar till Mogadishu. Hennes föräldrar har skilt sig – pappa har träffat en annan kvinna – och mamma tar alla barnen med sig. Pappa kommer efter.

Han brukar äta lunch med dem, han har sitt eget rum i huset, fortsätter att vara hennes pappa. Med sin nya hustru får han fem barn, alla söner. Hon är omgiven av bröder, av män.

Hennes namn är Sarah. Sarah Bargadle. Hennes kompisar heter Hodan, Upax, Kali, Fatima, Zaida och Sarah. I gymnasiet går de i samma klass. Fatima känner hon sedan de var små, sedan hon flyttade till Mogadishu; de bor i husen intill varandra och har lekt så länge hon kan minnas. Upax och Zaida träffar hon i grundskolan. Hodan, Kali och Sarah dyker upp i gymnasiet. De är oskiljaktiga. Ett gäng. De styr åt samma håll, hittar på så mycket tillsammans. Några av dem har pojkvänner, hon har själv en pojkvän, han är *jättesnygg*; alla vet att de är ihop, men det är kompisarna som betyder mest. Alltid kompisarna.

En dag särar man på dem, placerar dem i olika skolor. De har varit elaka mot lärarna. De har busat på lektionerna. Upprepade gånger har de kommit för sent. Inga tillsägelser har hjälpt. Föräldrarna är med på noterna, efter information på ett föräldramöte. Även hennes pappa, som varit närvarande på föräldramötet, har nickat och sagt ja. Pappa, som alltid hållit henne bakom ryggen, som påstår att han tycker mer om flickor än om pojkar, säger att det blir bäst så här. Aldrig har hon varit så ledsen.

Efter gymnasiet arbetar hon på skatteförvaltningen i Mogadishu. Sedan ska hon börja på universitetet, läsa ekonomi och språk. Så har han räknat ut det. Hodan, Upax och Sarah arbetar också där. Ibland liftar de – när det inte går någon buss, när de inte har pengar till taxi. När de liftar ställer sig Sarah, hennes kompis, så att

förarna först ska se hennes ansikte, och då stannar de, plockar upp flickorna. Sarah är vackrast i världen – om hon får säga det själv. Sarah *är* vacker; lång och vacker och fri. De som har stora rumpor vänder rumporna mot bilarna. Alla män *älskar* stora rumpor. Bilen stannar och snabbt fyller de den med sina skratt och sitt pladder. Hon brukar sitta fram. Hon säger inte mycket, men hon kan *konversera*. Hon har ingenting emot att sitta och småprata med mannen vid ratten medan kompisarna pladdrar i baksätet.

Hon upptäcker att en tystlåten människa oftare blir trodd än andra.

En gång smiter de från en taxi. De har varit ute på ett uppdrag, de måste tillbaka till arbetet men ingen av dem har pengar, de hittar ingen buss, får ingen lift, och de vinkar in en taxi. När den stannar utanför skattehuset rusar de in i byggnaden och gömmer sig. Chauffören kommer farande efter dem men hittar dem inte.

Nästa morgon kommer han igen. Han överraskar dem. Han pekar på henne, säger att hon där, hon satt i framsätet och pratade med mig. Hennes chef säger: "Nej, inte Sarah. Jag tror inte Sarah kan göra nåt sånt."

Hon är aldrig ensam. Hon har aldrig städat sitt rum. Hon har allt en ung kvinna kan drömma om.

Och alltid ska det vara så.

Hennes skärmsläckare är ett ökenlandskap. Runt huvudet har hon knutit en enkel sjal, fast ansiktet blottar hon utan blygsel för besökaren. Huden är slät, kinderna rundade, blicken bakom glasögonen skiftande som klanernas kamp om makten i Mogadishu. Hon berättar om sin pappa som ringer varje kväll från London, för att få höra hur hon mår och vad hon gjort under dagen, och om hon inte svarar – vilket händer ibland, därför att hon har fullt upp med ungarna eller har somnat framför teven – då börjar han ringa runt och undra var Sarah kan hålla hus. Hon berättar, hon skrattar – hon skrattar *ofta* – och hennes skratt flyger genom korridoren, tränger ut genom dörren och studsar ett tag mot stenläggningen ute på Tensta torg.

Sarah Bargadle.

Hur kom hon hit?

Vad gör hon här?

Hon gifte sig. Hon kom till Trollhättan för där bodde den unge man hennes föräldrar, det vill säga hennes mamma, valt åt henne. Hans föräldrar var politiska flyktingar i Sverige. Det var i november 1989, hon hade fyllt tjugotre, hon skulle börja på universitetet men ville först se en bit av världen. Efter fyra månader i Trollhättan fick hon ett jobb som städerska på Scandic Hotell. Hon avskydde det.

Arbetsdagen började klockan fyra på morgonen.

Hon frös.

Hon tyckte inte om maten.

Hon grät.

Hon längtade hem.

Hon hade haft sina duster med omvärlden också förr, men alltid burit på en känsla av att omvärlden uppmärksammat henne. Som städerska var hon osynlig så länge hon gjorde sitt jobb. Som städerska var hon inte ens ett namn. Städerskan var någon man kunde skänka en slant: Två kronor. Fem kronor. Två kronor! Vad skulle Sarah Bargadle med två kronor till? En tiggare var vad hon blivit.

Om nätterna drömde hon om skolan hon gått i, huset hon växt upp i, vägarna hon sprungit på.

Hon skilde sig för det funkade inte.

- Funkade inte?

Funkade inte.

Hon lämnade Trollhättan, flyttade till Tensta. Hon hade träffat en ny man. De fick tre barn, en flicka och två pojkar. Hon säger att sedan tog kärleken slut.

- Kärleken tog slut?

Hon vill ha en man som säger att han älskar henne, inte en man som bara vill sitta hemma, i Tensta.

Hon är skild på svenska, med papper från tingsrätten, men hon är inte skild på somaliska. På det somaliska sättet ska mannen säga "Jag vill inte ha Sarah" tre gånger inför tre eller fyra vittnen, och det har han inte gjort. Det har han vägrat göra. Men han skriver under alla papper hon vill att han ska skriva under och han tar barnen när hon ber honom göra det. Så för henne spelar det ingen roll, fast för andra... "Sarah, är du skild?" frågar de. "Ja", svarar hon. "Det var ju konstigt", säger

de, "jag har frågat din man och han säger att ni inte är skilda." Hon svarar: "Då kan du ju fortsätta fråga honom."

De skakar på huvudet och säger att en kvinna behöver en man, de ojar sig och suckar, tisslar och tasslar och håller ögonen på denna Sarah som slutat tala om att åka tillbaka, denna Sarah som blivit alltför svensk. Hon har tagit barnen från skolan i Tensta därför att hon anser att kvalitén är för låg, att det är för stökigt där och har placerat dem i en skola där majoriteten är vita svenska barn. På Kvinnojouren i Tensta, där hon är chef, har hon den här förmiddagen två kvinnor som väntar på henne, två kvinnor som polisen kom hit med för en stund sedan, så nu har hon inte tid längre; hon måste prata med dem, se vad hon kan göra för att hjälpa dessa två kvinnor.

Hon är kvinna, hon är svart, men hon säger att ingen har hindrat henne på hennes väg framåt. Rasismen har hon inte märkt något av.

- Var finns den där rasismen?

En kväll ringer telefonen.

- Sarah?

- Ja...

- Hej! Det är Sarah.

Sarah! Hon ringer från London. Hon berättar att hon varit på fest, träffat en landsmaninna som bor i Sverige och frågat, rätt ut i det blå, om hon möjligtvis känner en kvinna från Mogadishu med namnet Sarah. Sarah Bargadle. Det gör hon! De träffas. De träffas igen.

Och hon får veta att Hodan och Fatima också bor i London. De är båda gifta, har barn. Upax är kvar i Somalia; hon gifte sig, fick två eller tre barn, men hennes man dog. Det sägs att hon har svårt att klara sig. Kali bor i USA, i Minnesota. Hon har visst en moster där. Hon är gift. Zaida gifte sig först av dem alla, redan innan Sarah reste till Sverige, och stannade kvar när inbördeskriget bröt ut. Hon och hennes man drev en liten slakteributik. Zaida är död. En bomb tog både henne och hennes fyra barn.

Det är Sarah från London som vet och berättar. Hon bor i Wembley, bland alla andra somalier. Därför vet hon. Hon sitter hemma och drömmer om vad hon ska göra i

framtiden. Hon har blivit lite tjock. De samlar in pengar bland vännerna, får tag på en adress och skickar dem till Upax. De har fått veta att pengarna kommit fram.

ANDERS SUNDELIN

Ur Världens bästa land (2007)